

סקירה כללית

שני מקרים/שאלות בהמשך לשיטת ר"י בסוגיא הקודמת (הסובר אין לידה לאברים - ז"א אם יצא אבר וחזרה אינה אסורה).

במשנתנו "זה הכלל...דבר שאינה גופה מותרת" – מה זה בא לרבות?

- אולי לרבות מקרה-2 שמותרת.
- אבל לאו דוקא כי יכול להיות שבא לרבות משהו אחר...

רקע

כנ"ל בסוגיא הקודמת, עולא בשם רבי יוחנן סובר (אמנם יש עליו תיובתא) שאין לידה לאברים – ז"א אם יצא אבר וחזרה מותרת

מקרה – 1

יצא אבר וחזר, ויצא אבר אחר וחזר, והמשיך ככה עד סה"כ רוב הגוף

שאלה

האם נחשב לידה כיון שרוב העובר עברה יציאה

או לא כיון שאין לידה לאברים, כל אבר שחזר חזר ואינו מסתכם לרוב

מקרה – 2

יצא אבר וחתכה, ויצא אבר אחר וחתכה, והמשיך ככה עד סה"כ רוב הגוף

שאלה

אפילו אם במקרה-1 אינו נחשב לידה כי חזר

אבל כאן שלא חזר אולי נחשב לידה

או אפילו כאן אינו נחשב לידה – כי להיות לידה צריך שיצא רובו בבת אחת לא חתוך חתוך

ראיה ממשנתנו

במשנתנו "זה הכלל...דבר שאינה גופה מותרת" – מה זה בא לרבות?

אולי לרבות מקרה-2 שמותרת

הראיה אינה מוכרחת

יתכן שבא לרבות משהו אחר: קלוט במעי פרה מותרת אפילו לפי ר"ש הסובר קלוט בן פרה אסורה – אבל כאן שלא נולד מודה שמותרת.

סוגיא - דף סו.ט. - נושא: הוציא העובר את ידו בתוך העזרה

סקירה כללית

הוציא העובר את ידו בתוך העזרה

אינו נחשב בתוך מחיצתו

כי מחיצתה היא רק הבהמה – לא חומת העזרה (שאמנם כן מחיצה לגבי קדשים)

שחיטת הסימן הראשון (טרם הוציא את ידה), (שהיתה מיועדת גם לטהרה מנבילה וגם להתירה באכילה) מצטרפת עם שחיטת הסימן השני (שהיא לאחר הוצאת היד), (שמיועדת רק לטהרה מנבילה) בכדי לטהרה מנבילה.

מורכב מאד!

רבי ירמיה שאל: בן פקועה שהוציא ידו קודם לשחיטת אמו - מהו לחוש ל"זרעו".

יש 3 אופנים להבין את השאלה. שני הביאורים הראשונים הופרכו ונשאר הביאור השלישי – שהתיים בתיקו. (לפי הביאור השלישי, כוונת רבי ירמיה ב"זרעו" אינה ולד שהוליד אלא חלב שהניבה).

נציג קודם כמה דברי רקע.

לאחר מכן נציג את שלשת הביאורים להבנת השאלה, ובכל אחד צדדי השאלה. בשנים הראשונים נציג גם את הפירכא - מדוע למסקנא אין שאלה.

רקע – 1

מחלקת האם חוששים לזרע האב (האם הוולד מתייחס גם לאביו – לגבי כגון איסור אותה ואת בנה האם שייך גם לאב ובן).

רקע – 2

רב משרשיא: לפי השיטה הנ"ל שחוששים לזרע האב,

מקרה

בן פקועה הבא **על בהמה רגילה** והוליד ולד

דין

הולד (כולו) **אין לו תקנה**

טעם

מצד האב הסימנים כאילו כבר נשחטו, ומצד האם צריכים לשחוט אותם (ז"א לשחוט סימנים לא שחוטים)"

רקע – 3

מחלקות שונות של ר"י ור"מ:

ר"מ	ר"י	שיטות:	שאלות
אינו נותר בשחיטת אמו (אלא צריך שחיטת עצמו)	נותר בשחיטת אמו		האם בן פקועה נותר בשחיטת אמו
אין שייך איסור בהוציא ידו	שייך איסור בהוציא ידו		...ממילא האם בהוציא ידו קודם שחיטת אמו, היד אסורה
אסור	מותר		האם חלב, דם, גיד הנשה של בן פקועה (האב) אסורים

(רק) לפי השיטה שחוששים לזרע האב, הנ"ל [ברקע-1](#)

מקרה

בן פקועה שהוציא ידו (קודם שחיטת אמו), שבא **על בהמה רגילה** והוליד ולד

צדדים

האם איסור יד עובר לוולד (כיון שחוששים לזרע האב)

פירכא

אין שאלה, הרי אפילו בלי הוצאת יד, הוולד אסורה כנ"ל [ברקע-2](#) עיין שם.

(רק) לפי השיטה שחוששים לזרע האב, הנ"ל [ברקע-1](#)

מקרה

בן פקועה שהוציא ידו (קודם שחיטת אמו), שבא **על בת פקועה** והוליד ולד

רקע

כל בהמה נוצר מגוף ההורים. והרי גוף ההורים כוללים חלקים אסורים (דם וחלב) ובכל זאת הם אינם משפיעים איסור לוולד.

צדדים

הצד להתיר: כמו שמוצאים (כנ"ל [ברקע](#)) שאיסורי דם וחלב של האב אינו משפיע איסור על הוולד, כמו כן איסור היד (לא שחוטה מאחר ו"יצא ממחיצתו") לא ישפיע על הוולד

הצד לאסור: אולי רק את האיסורים האלו (דם וחלב) התורה התירה.

פירכא

הרי כנ"ל [ברקע-3](#) בין לר"מ ובין לר"י השאלה אינה שייכת – לאף אחת מהשיטות אין שייך איסור באב גם ביד וגם בדם/חלבו (לר"מ אין בכלל איסור ליד, ולר"י אין במקרה זה איסור חלב ודם לאב (הבן פקועה)

דין - מסקנא

מותר

הערה

אין צד לומר שיד הוולד תיאסר – מהנחה שיד הוולד נוצר (רק) מיד האב

ההנחה הזאת אינה נכונה

כי אם כך, אז כל תקלה באברים של אב יופיע בוולדותיו (למשל אם האב עיוור אז גם וולדותיו יהיו עוורים)

אלא ש"מבלבל זרעו" – מושפע מכל האיברים ביחד – לא אחד לאחד

מקרה

בת פקועה שהוציאה ידו (קודם שחיטת אמה), וגדלה ונתנה חלב – מה דין החלב

צדדים

הצד לאסור: החלב נוצר ישירות מגוף הבהמה – כולל היד – ולכן קולט את איסור היד

הצד להתיר: הרי כל חלב (בבהמה רגילה) היא "אבר מן החי" (שבא מאברי הבהמה החיה), והתורה התירו (מאיסור אבר מן החי), וא"כ יש לומר שהתורה תתירו גם מאיסור "יד"

הצד לאסור בכל זאת: איסור "אבר מן החי" יותר קל/נטוי להתיר מאיסור "יד" שהרי לאבר מן החי יש פתרון – שחיטה, מה שאין כן ב"יד" אין לו פתרון.

תשובה

תיקו

סקירה כללית

מנלן ל ① - יש פירכא עליו ויש תירוץ
מנלן לארבעה הדינים.

משנה (במסכת תמורה)

רישא: "אין ממירין לא אברין בעוברין..."

פסוק

וכל בהמה מפרסת פרסה ושסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה **בבהמה אתה** תאכלו

משנתנו

① חותך מעובר שבמעיה (והשאיר החתיכה בפנים עד לאחר שחיטת האם)

- מותר באכילה

② חותך מבשר של האם (כמו טחול וכליות) (והשאיר החתיכה בפנים עד לאחר שחיטת האם)

- אסור באכילה

דין

③ דמות יונה (אין לו פרסות בכלל) הנמצא בבהמה

- אסור באכילה

דין

④ קלוט (רק פרסה אחת) הנמצא בבהמה

- מותר באכילה

מנלן – 1

① "**בהמה**...**בבהמה**" – לרבות ולד (שהוא בהמה שבתוך האם שגם בהמה)

פירכא

אם העובר נחשב "בהמה"

אז יכול לעשות המרה בו

אך כנ"ל ברישא של המשנה במסכת תמורה, אין ממירים בעובר.

תירוץ

יתכן שאמנם עובר כן נחשב "בהמה"

ובכל זאת המשנה במסכת תמורה ממעט עובר מתמורה מטעם אחר

שהמשנה הזאת לפי שיטת ר"ש המקיש תמורה למעשר – והרי במעשר אין תמורה¹

① "וכל...בבהמה" – מותר לאכול כל מה שבתוכה

(הערה: דורשים מ"וכל" לא מ"בהמה מבהמה" ולכן אין שייך כאן הפירכא הנ"ל)

② אך לא מרבים גם חתיכת גוף האם (טחול...) כי:

"אותה תאכלו" – אכול רק אותה שלמה

③ וגם לא דמות יונה (אין לו פרסות בכלל) כי צריכים:

"פרסות"

④ אך כן מרבים קלוט (רק פרסה אחת), כי כתוב בלשון יחיד:

"פרסה"

הערות שוליים

¹ הגמרא מנסה להוכיח שאמנם רישא של אותה משנה הוא ר"ש ...

איך אינה מוכרחת ...

<<לא נכנס לפרטים>>

סקירה כללית

- בכור קדוש ע"י "לידה" (ולא ע"י יציאת דופן)
- **נחשבת** "לידה" ברגע רוב הוולד יצא (דרך הרחם)
- מתי **חלות** קדושת הלידה – מחלקת:
 - **רבה:** מתחילה מנקודת זמן שבו יצא רובו ("מכאן ולהבא קדוש")
 - **רב הונא:** למפרע מתחלת הלידה ("למפרע קדוש")

מחלקת רבה ורב הונא מוצגת בשתי תרשימים.

יש צורך בשתייהם להדגיש שמקילים גם (בכל תרשימי משהו אחר מיקיל).

פירוש משנתנו לפי כל אחת.

רקע

בכור שיש בו שותפות של נכרי

אינו קדוש

פירוט

רב הונא למפרע קדוש	רבה מכאן ולהבא קדוש	שיטות: מקרים
קדוש למפרע קדושת בכור חל, ולכן המכירה לנכרי לא חל	אינו קדוש המכירה לנכרי חל וכיון שיש לנכרי שותפות בו, אין קדושת בכור חל (כנ"ל ברקע)	בנקודת זמן של יציאת "שליש" (ז"א פחות מרובו) – מכרו לנכרי ואח"כ יצא עוד שליש (הגיע לרובו)
אינו קדוש שצריכים לידה למפרע (החל מתחלת היציאה) והרי אז לא היתה לידה אלא יציאת דופן	קדוש שהרי יש רוב בלידה – אמנם לאו בהתחלה	יצא שליש דרך דופן ושני שלישי דרך רחם
מדובר דוקא במשליך אחר כל חתיכה – לא במחתך ומניח (שהשאירם והצטברו) – שא"כ החתיכות היו קדושים למפרע	(מדובר בכל אופן – אפילו במחתך ומניח ¹)	פירוש משנתנו: מחתך אבר אבר ומשליך לכלבים (אינו קדוש)
חסורי מיחסרא: ... אבל מחתך ומניח נעשה כמי שיצא רובו ויקבר	(כפשוטו)	יצא רובו (כאחת וחתכו) הרי זה יקבר

¹ ראה תוס' ד"ה מאי לאו מחתך